

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 5ObdoG/1/2020
Identifikačné číslo spisu: 6714215190
Dátum vydania rozhodnutia: 25.02.2021
Meno a priezvisko: JUDr. Ivana Nemčeková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:6714215190.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu: KADEK Sp. z o.o., so sídlom ul. Armii Krajowej 26, 83-330 Żukowo, Poľská republika, Reg. č. 191702946, zastúpeného: Advokátska kancelária Antovszká, s. r. o., Bárdošova 2/A, Bratislava, IČO: 36 866 881, proti žalovanému: M ä s p o m a spol. s r. o., so sídlom ul. T.G. Masaryka 8, Zvolen, IČO: 00 650 803, zastúpenému: JUDr. Radko Petruňo, advokát, ABELOVSKÝ-PETRUŇO, združenie, so sídlom Tehelná 189, Zvolen, o zaplatenie 51.525 eur s príslušenstvom, o dovolaní generálneho prokurátora proti uzneseniu Okresného súdu Zvolen zo dňa 26. mája 2020, č. k. 11Cb/1/2015 - 494, takto

rozhodol:

- I. Dovolanie generálneho prokurátora o d m i e t a .
- II. Žalobca m á voči žalovanému n á r o k na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Zvolen (ďalej len „súd prvej inštancie“) uznesením zo dňa 12. novembra 2018, č. k. 11Cb/1/2015 - 443 rozhodol tak, že žalobcu zaviazal nahradiť žalovanému trovy prvostupňového a odvolacieho konania v sume 15.769,30 eur v lehote 3 dní od právoplatnosti rozhodnutia na účet právneho zástupcu žalovaného.
2. Proti tomuto uzneseniu vyššieho súdneho úradníka podal žalobca sťažnosť, v rámci ktorej požadoval výšku trov konania znížiť na sumu 13.417,36 eur, alebo napadnuté uznesenie zrušiť. Súd prvej inštancie 6. decembra 2018 doručil sťažnosť žalovanému a vyzval ho na vyjadrenie v lehote 10 dní. Elektronickým podaním, doručeným súdu prvej inštancie dňa 18. decembra 2018, sa žalovaný vyjadril k podanej sťažnosti a túto žiadal ako nedôvodnú zamietnuť. Vyjadrenie žalovaného bolo následne súdom prvej inštancie doručené žalobcovi, na čo žalobca reagoval vyjadrením, doručeným 4. decembra 2019, v ktorom trval na podanej sťažnosti.
3. Uznesením č. k. 11Cb/1/2015-494 zo dňa 26. mája 2020 súd prvej inštancie vyhovel sťažnosti

žalobcu a napadnuté uznesenie zmenil tak, že žalobcu zaviazal nahradiť žalovanému trovy prvostupňového a odvolacieho konania v sume 13.417,36 eur v lehote 3 dní od právoplatnosti rozhodnutia na účet právneho zástupcu žalovaného. Uznesenie nadobudlo právoplatnosť dňa 15. júna 2020.

4. Žalovaný prostredníctvom právneho zástupcu dňa 31. augusta 2020 doručil Generálnej prokuratúre Slovenskej republiky podnet na podanie dovolania generálneho prokurátora voči právoplatnému uzneseniu súdu prvej inštancie č. k. 11Cb/1/2015-494 zo dňa 26. mája 2020, ktoré podľa jeho názoru porušuje právo na spravodlivý proces a trpí vadami, majúcimi za následok závažné porušenie práva spočívajúce v právnych záveroch, ktoré sú svojvoľné a neudržateľné. Uvádza, že ich spoločnosť si uplatňovala odmenu za 19 úkonov právnej služby, no súd prvej inštancie im priznal odmenu iba za 17 úkonov bez toho, aby ozrejmil, za ktoré konkrétne úkony právnej služby odmenu nepriznáva a aké dôvody ho k tomu viedli, v čom žalovaný vidí porušenie práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods.1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, taktiež porušenie práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods.1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej aj „ústava“), pričom napadnuté uznesenie predstavuje aj nepriaznivý zásah do vlastníckeho práva chráneného článkom 20 ústavy. Žalovaný záverom podotkol, že nemá iné právne prostriedky nápravy právoplatného uznesenia súdu prvej inštancie a poukázal na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „dovolací súd“ alebo „najvyšší súd“) zo 4. decembra 2018, sp. zn. 1ObdoG/1/2018.

5. Generálny prokurátor, podaním doručeným najvyššiemu súdu dňa 10. septembra 2020, podal dovolanie proti uzneseniu súdu prvej inštancie č. k. 11Cb/1/2015-494 zo dňa 26. mája 2020, pričom navrhol toto uznesenie zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. V odôvodnení dovolania uviedol, že v predmetnom prípade bolo o sťažnosti žalobcu rozhodnuté bez toho, aby táto bola doručená žalovanému, resp. že žalovanému bolo doručené rozhodnutie vydané v jeho neprospech bez toho, aby vedel, že nejaké konanie vôbec prebieha. Žalovaný teda nemal možnosť vyjadriť sa k tvrdeniam žalobcu uvedeným v sťažnosti, čo predstavuje evidentný zásah do práva žalovaného na spravodlivý súdny proces. Z hľadiska prípustnosti dovolania poukázal na otázky subsidiarity a proporcionality. Za splnenie podmienky subsidiarity označil, že žalovaný nemá k dispozícii iný prostriedok nápravy a splnením zásady proporcionality je princíp tejto zásady vyjadrený v ustanovení § 458 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) a vychádza z konštantnej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“). Konštatovanú vadu napadnutého uznesenia kvalifikoval ako fundamentálnu.

6. K dovolaniu generálneho prokurátora sa žalobca vyjadril podaním doručeným najvyššiemu súdu dňa 7. decembra 2020, pričom dovolanie označil za nedôvodné v celom rozsahu. Uviedol, že povinnosť náhrady trov konania žalovanému, ktorá mu vyplýva z napadnutého uznesenia, si už splnil a uhradil ich žalovanému v celej priznanej výške 13.417,36 eur. Poukázal na skutočnosť, že žalovaný zaslal súdu prvej inštancie vyjadrenie k podanej sťažnosti žalobcu a toto vyjadrenie bolo doručené žalobcovi dňa 26. novembra 2019 spolu s výzvou na vyjadrenie v lehote 10 dní. Dňa 03. decembra 2019 podal žalobca vyjadrenie k vyjadreniu žalovaného k sťažnosti žalobcu. Až následne vydal súd prvej inštancie napadnuté uznesenie. Žalovanému teda bola nielen poskytnutá možnosť vyjadriť sa k sťažnosti, ale túto možnosť aj využil. S ohľadom na tieto skutočnosti teda nemohlo dôjsť k porušeniu práva žalovaného na spravodlivý proces, naopak zrušením napadnutého uznesenia by došlo k narušeniu princípu právnej istoty.

7. K dovolaniu generálneho prokurátora sa na základe výzvy najvyššieho súdu vyjadril aj žalovaný, ktorý uviedol, že trvá na dôvodoch obsiahnutých v podnete na podanie dovolania generálneho prokurátora zo dňa 31. augusta 2020.

8. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že generálny prokurátor podal dovolanie včas (§ 461 CSP), vec prejednal bez nariadenia pojednávania (§ 464 CSP a § 443 CSP) a dospel k záveru, že

tento mimoriadny opravný prostriedok je potrebné odmietnuť.

9. Podľa ustanovenia § 458 ods. 1 CSP, proti právoplatnému rozhodnutiu súdu je prípustné dovolanie generálneho prokurátora, ak to vyžaduje ochrana práv a túto ochranu nemožno v čase podania dovolania generálneho prokurátora dosiahnuť inými právnymi prostriedkami.

10. Podľa ustanovenia § 458 ods. 2 CSP, dovolanie generálneho prokurátora je prípustné iba za predpokladu, že právoplatné rozhodnutie súdu porušuje právo na spravodlivý proces alebo trpí vadami ktoré majú za následok závažné porušenie práva spočívajúce v právnych záveroch, ktoré sú svojvoľné alebo neudržateľné a ak potreba zrušiť rozhodnutie prevyšuje nad záujmom zachovania jeho nezmeniteľnosti a nad princípom právnej istoty.

11. Oprávnenie generálneho prokurátora zasiahnuť do súkromnoprávneho sporu podaním mimoriadneho opravného prostriedku musí byť obmedzené na výnimočné prípady, nakoľko v opačnom prípade môže nastať kolízia s právom na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, keďže v prípade zrušenia akéhokoľvek právoplatného rozhodnutia súdu v civilnom sporovom konaní na základe dovolania generálneho prokurátora, môže byť negatívne zasiahnuté do procesných práv druhej strany sporu.

12. V tejto súvislosti možno poukázať na judikatúru ESĽP, v zmysle ktorej zásah štátneho orgánu v mene účastníka súkromnoprávneho konania principiálne vyvoláva obavy podľa Dohovoru (k tomu vid' rozsudok ESĽP zo dňa 9. júna 2015 vo veci PSMA, spol. s r. o. proti Slovenskej republike, sťažnosť č. 42533/11 bod 77).

13. K inštitútu dovolania generálneho prokurátora podľa § 458 a nasl. CSP je z tohto dôvodu nevyhnutné pristupovať reštriktívne, aj pokiaľ ide o posudzovanie prípustnosti tohto mimoriadneho prostriedku, a to aj vtedy, ak smeruje proti právoplatnému rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému CSP nepripúšťa iný opravný prostriedok (či už riadny alebo mimoriadny).

14. Prípustnosť dovolania generálneho prokurátora v sporovom konaní je limitovaná nielen zásadami subsidiarity a proporcionality zakotvenými v ustanoveniach § 458 ods. 1, resp. 2 CSP, ale aj nevyhnutnou procesnou aktivitou neúspešnej strany sporu v podobe podnetu na dovolanie generálneho prokurátora (k tomu vid' ustanovenie § 458 ods. 3 CSP).

15. Inštitút dovolania generálneho prokurátora je zákonnou výnimkou jedného zo základných princípov civilného sporového konania, ktorým je dispozičný princíp obsiahnutý v čl. 7 základných princípov CSP - keďže podanie, resp. nepodanie dovolania generálneho prokurátora nie je v dispozícii strany sporu, ale výlučne na voľnej úvahe generálneho prokurátora - ako to vyplýva z rozhodovacej činnosti Ústavného súdu SR (vid' napr. IV. ÚS 344/2004, ktoré sa týka mimoriadneho dovolania podľa § 243e a nasl. Občianskeho súdneho poriadku, ale je aplikovateľné aj na inštitút dovolania generálneho prokurátora podľa ustanovenia § 458 a nasl. CSP). Túto skutočnosť možno rovnako vyvodiť aj z rozsudku ESĽP z 9. júna 2015 vo veci DRAFT-OVA, a. s. proti Slovenskej republike (sťažnosť č. 72493/10 body 35 až 38 odôvodnenia), z ktorého je zrejmé, že v inej veci obdobnej tej, ktorá bola predmetom konania pred ESĽP, z totožných dôvodov, generálny prokurátor mimoriadne dovolanie nepodal.

16. Dispozičný princíp pri inštitúte dovolania generálneho prokurátora je - hoc v obmedzenej miere - vyjadrený v podnete na podanie dovolania generálneho prokurátora, ktorý súvisí s tým, že odstraňovanie nedostatkov rozhodnutia a konania jemu predchádzajúceho prostredníctvom mimoriadnych opravných prostriedkov má byť v dispozícii strany sporu. Strana sporu je tak povinná v podnete na podanie dovolania generálneho prokurátora uviesť všetko, čo vytýka rozhodnutiu súdu, proti ktorému podnet smeruje, alebo konaniu, ktoré vydaniu rozhodnutia predchádzalo.

17. Existencia podnetu strany na podanie dovolania generálneho prokurátora je nevyhnutným predpokladom pre podanie tohto mimoriadneho opravného prostriedku generálnym prokurátorom. Zároveň oprávnenie generálneho prokurátora na podanie dovolania (okrem existencie podnetu) je zákonom limitované vo vzťahu ku konkrétnemu výroku súdneho rozhodnutia, ktorý strana sporu vo svojom podnete namieta, resp. spochybňuje.

18. Pokiaľ ide o viazanosť generálneho prokurátora podnetom strany pri podaní dovolania generálneho prokurátora, túto podmienku je nevyhnutné v civilnom sporovom konaní posudzovať nie formálne, teda či strana sporu nejaký podnet podala, ale z materiálneho hľadiska, zahŕňajúceho dôvody podnetu.

19. Možno zhrnúť, že podnet na podanie dovolania generálneho prokurátora zakladá zákonné oprávnenie generálneho prokurátora ako tretieho subjektu odlišného od strán sporu zasiahnuť do civilného sporového konania podaním mimoriadneho opravného prostriedku.

Pri podaní dovolania generálneho prokurátora je tento povinný rešpektovať dispozičný princíp typický pre sporové konanie a pri využití svojej právomoci, ktorá mu ako štátnemu orgánu umožňuje zasiahnuť do civilného sporového konania, je oprávnený podať dovolanie podľa ustanovenia § 458 a nasl. CSP len z dôvodov, ktoré boli stranou uvedené v podnete.

Výlučne v takom prípade je splnená podmienka upravená v ustanovení § 458 ods. 3 CSP, a to podanie dovolania na základe podnetu strany.

20. Rovnakými úvahami sa pri posudzovaní prípustnosti dovolania generálneho prokurátora v konkrétnej veci dovolací súd riadil aj v minulosti (porovnaj napr. uznesenie z 27. marca 2019, sp. zn. 3ObdoG/1/2018).

21. Z obsahu podnetu žalovaného na podanie dovolania generálneho prokurátora

je zrejmé, že žalovaný uvádza úplne iné dôvody pre nezákonnosť napadnutého rozhodnutia.

Z odôvodnenia podnetu žalovaného vyplýva, že nezákonnosť uznesenia Okresného súdu Zvolen č. k. 11Cb/1/2015-494 zo dňa 26. mája 2020 vidí najmä v jeho nedostatočnom odôvodnení, z ktorého nebolo zrejmé, prečo mu súd prvej inštancie krátil odmenu o dva úkony právnej služby, čím malo byť porušené jeho právo na spravodlivý proces. Generálny prokurátor v jeho dovolaní porušenie práva žalovaného na spravodlivý proces odôvodnil úplne inou skutočnosťou, a síce, že súd prvej inštancie rozhodol o sťažnosti žalobcu bez toho, že by túto najprv doručil žalovanému, ktorý tak nemal možnosť sa k tvrdeniam žalobcu vyjadriť.

22. V danom prípade si teda strana sporu splnila povinnosť uviesť, čo vytýka uzneseniu súdu prvej inštancie č. k. 11Cb/1/2015-494 zo dňa 26. mája 2020, proti ktorému podnet

na podanie dovolania generálneho prokurátora podala. Generálny prokurátor však v podanom mimoriadnom dovolaní nerešpektoval viazanosť podnetom sporovej strany, čím zasiahol do súkromnoprávneho sporu spochybňovaním skutočností, ktoré neboli ku dňu podania mimoriadneho opravného prostriedku medzi sporovými stranami sporné. Z obsahu spisu

je totiž zrejmé, že sťažnosť žalobcu proti uzneseniu súdu prvej inštancie zo dňa

12. novembra 2018 (č. l. 449) bola nielenže žalovanému dňa 6. decembra 2018 riadne doručená, ale tento sa k nej tiež vyjadril (č. l. 462), pričom k tomuto vyjadreniu sa následne opätovne vyjadril aj žalobca (č. l. 482).

23. Na základe uvedeného najvyšší súd dospel k záveru, že dovolanie generálneho prokurátora, v rozhodovanej veci podané z iných dôvodov než uviedla strana sporu v podnete na podanie dovolania generálneho prokurátora, je dovolaním, v ktorom nebola splnená jedna zo základných podmienok prípustnosti dovolania generálneho prokurátora podľa ustanovenia § 458 ods. 3 CSP.

24. Zároveň nebolo možné sa vecne zaoberať dôvodmi uvedenými sporovou stranou v podnete adresovanom generálnemu prokurátorovi, nakoľko pre posúdenie prípustnosti dovolania generálneho prokurátora je posudzovanie iných dôvodov než tých, ktoré boli uvedené v samotnom dovolaní, právne irelevantné.

25. Pre úplnosť možno dodať, že aj vtedy, ak by nešlo o prípad nedostatku súladu dôvodov uvádzaných generálnym prokurátorom s dôvodmi uvádzanými v podnete žalovaného, t.j. keby žalovaný namietal to, čo neskôr generálny prokurátor, nebolo by možné považovať za dôvodnú dovoláciu námietku týkajúcu sa porušenia práva žalovaného na spravodlivý proces tým, že mu nebola doručená sťažnosť žalobcu proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka a to z dôvodov uvedených už v bode 22 tohto uznesenia. To isté by platilo, ak by šlo o opačný prípad, v ktorom by sa generálny prokurátor vo svojom dovolaní pridržal námietok z podnetu žalovaného, pretože napadnuté uznesenie bolo vypravené takým odôvodnením, ktoré za arbitrárne (neobsahujúce dostatok dôvodov na podporu zvoleného spôsobu rozhodnutia a preto nepreskúmateľné) označiť nešlo (ako to napokon konštatoval i Ústavný súd SR v uznesení z 22. októbra 2020 č. k. II. ÚS 482/2020-13, ktorým odmietol ústavnú sťažnosť žalovaného, smerujúcu proti tomu istému uzneseniu, ktoré napádal i generálny prokurátor, ako zjavne neopodstatnenú).

26. Najvyšší súd s poukazom na uvedené, dovolanie generálneho prokurátora v zmysle ustanovenia § 447 písm. c) v spojení s § 464 CSP ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné, odmietol.

27. O trovách dovolacieho konania rozhodol dovolací súd podľa ustanovenia § 453 ods. 1 CSP, v spojení s § 255 ods. 1 CSP s prihliadnutím na ustanovenie § 261 CSP spôsobom uvedeným vo výroku, pretože výsledkom takto skončeného dovolacieho konania bol procesný úspech žalobcu a jemu zodpovedajúca povinnosť iniciátora konania (žalovaného) nahradiť mu trovy dovolacieho konania. O výške trov dovolacieho konania rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

28. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

: Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný žiadny opravný prostriedok.